

Erdészeti nyomtatványbörze

A csúcsátmérő szerinti *köbözőkönyvek* korábbi kiadása ez év elején elfogyott. Az *Erdész '94. Kft.* most új kiadásról gondoskodott, így a második féltévtől már kapható lesz *egy kötetbe összevontva* a rönk és a többi választék (rúdfa, bányászati faanyagok, hosszúválasztékok stb.) *köbözőkönyve*. Sikertől áremelés nélkül megoldani a kiadást, így az összevont kötet ára 200 Ft körül lesz.

A *köbözőkönyvek* forgalmazása kapcsán merült fel a javaslat, miszerint *a cég foglalkozzék egyéb erdészeti nyomtatványokkal is*, hiszen

– a szaporodó magánerdő-tulajdonosok számára lehetőség kell az előírt, illetve bevált szakmai nyomtatványok beszerzésére;

– az évek során több helyen összegyűlhetett jelentős mennyiségű felesleges – értéket jelentő – nyomtatvány, ami esetleg másutt hiányozhat.

Az a kft. elképzelése, hogy nyilvántartja a bejelentett feleslegeket, s a hozzá érkező megrendeléseket elsősorban ebből elégítene ki.

Megfelelő érdeklődés esetén kiterjesztik tevékenységüket a *teljes* nyomtatvány-skála forgalmazására, s árusítanának majd nemcsak erdészeti szakmai nyomtatványokat (pl. felvételi lap, sarangjegyzék, becslési jkv., konszignáció stb.), hanem az Erdőfelügyelet által használt

- pénzügyi, számviteli, számlázási, bér-munkaügyi,
- áru- és anyagkönyvelési nyomtatványokat, de ezenfelül
- az APEH által előírt nyomtatványokat,
- munkavédelmi-, tűz- és balesetvédelmi, környezetvédelmi nyomtatványokat, szín- és alakjeleket is.

Most folyik a felmérés, s ennek eredményeképpen döntenek majd a tevékenység részleteiről, de szükségesnek látják az ügyről az erdészeti közvéleményt is tájékoztatni.

Az ágazat évente több milliót költ nyomtatványokra, s ennek az összegnek racionálisabb felhasználása (egyúttal esetleg a korábbi állami bürokrácia egyszerűsítése) bizonyára nem felesleges törekvés.

Tokodi Mihály

Vadbiológia 1990-1993

A Földművelésügyi Minisztérium Vadgazdálkodási Alapjának támogatásával ismét megjelent a Vadbiológia c. évkönyv. A Vadbiológia 1990-1993 címet viselő kiadvány összesen 16 tudományos közleményben ad hosszabb-rövidebb ismertetést az elmúlt időszakban a hazai kutatóhelyeken végzett kutatásokról:

Előzetes eredmények a gímszarvas mozgáskörzetéről rádiotele-metriás nyomkövetés alapján ● A gímszarvas, a dám és a muflon őszi tápláléka és élőhelyhasználata a Gödöllői dombvidéken ● Nagyvadfajok egyedeloszlása és élőhely-átfedése egy tisztántúli összefüggő erdőben ● Az európai gímszarvas populációgenetikai vizsgálata ● Gímszarvas populációk elkülönítése az állományhasznosítás tervezésének elősegítésére ● Vadon élő állatfajaink populációgenetikai vizsgálata a génbanki tevékenység megalapozására ● Különböző élőhelyek dámpopulációinak vizsgálata ● Az őz Hajdú-Bihar megyei állományának struktúrája és dinamikája ● Őzgazdálkodásunk helyzetének értékelése ● A muflon endoparazitái a Zempléni-hegységben ● Preferencia-vizsgálatok almatörköly szilázsokkal nagyvadfajoknál ● Vadfajok kritikus időszaki optimális táplálékának meghatározása élettani és energetikai alapon ● A szárnyasvad ólomszennyezése frekvenciált vadászterületeken ● Tisztántúli vadgazdálkodási egységek fácán kibocsátási technológiájának hatása a természetes törzsállományra ● A róka-gyérítés helyzete Magyarországon ● A vadászat és a vadgazdálkodás jogi szabályozása és irányítása az Európai Unió államaiban ● A vadbiológusok Nemzetközi Uniója Nemzeti Összekötőinek állásfoglalása a XXI. Vadbiológus Kongresszusról (Halifax, Kanada).

A szakmai kutatások legújabb eredményei után érdeklődők a Vadbiológia 1990-1993. évkönyvet *térítésmentesen* a következő címen rendelhetik meg:

GATE Vadbiológiai Oktató és Kutató Állomás
2103 Gödöllő, Páter K. u. 1.

A kis példányszám miatt egy megrendelő részére csak egy kötetet tudunk küldeni!

Csányi Sándor
szerkesztő

Könyvismertetés

Borhidi Attila: A magyar flóra szociális magartartástípusai, természetességi és relatív ökológiai értékszámai (Janus Pannonius Tudomány Egyetem, Pécs, 1993)

Régi felismerés erdész körökben az, hogy a termőhelyi adottságok jellemzésére a növényzet, egyes növényfajok nagyon jól felhasználhatók. Ezt a módszert alkalmazta Illés Nándor, majd Kiss Ferenc a homokon, őket követte Magyar Pál szik- és homokfásításra utaló indikátornövények bemutatásával. A növényekre épülő termőhelyértékelés elfogadtatásában, gyakorlati alakításában Majer Antal erdőtüpus rendszere volt a mérföldkő, ennek lett gyakorlati kiteljesítése a Danszky István szerkesztésében megjelent táji erdőművelési, erdőtelepítési ún. „zöld-könyv” sorozat.

A növények termőhely-jellemző szerepével azóta is élnek az erdőgazdálkodásban, ezért is érdemes figyelni az itt ismerttetett műre, mivel ismereteinket hathatósan bővíti, gyakorlati segítséget nyújt erdőművelési problémák megoldásához. Szerzője nem ismeretlen az erdész körökben. A Zselic-ségben és a Balatón környékén végzett Somogy megyei munkálkodása értékes segítséget nyújtott a táji erdőművelési irányelvek ökológiai megalapozásához. A jelen-

leg akadémikus státuszban lévő tudós a pécsi egyetem Növénytan Tanszékének élén egyetemi tanárként dolgozik, munkáját nagyon ajánlom mindazok kezébe, akik az erdőt ökoszisztémának látják, természeti egységnek, amelynek összetevőit alaposabban ismernünk kell.

Könyve a hazai növényfajok ökológiai, termőhelyi tényezőkhöz kötődő számszerű kapcsolatát mutatja be, ezzel alkalmas teremt arra, hogy az erdőgazdálkodásban fellelhető hasonló közléseket a magyar kutatások eredményeivel összevegyjük, párhuzamba állítsuk.

Az alábbi ökológiai tényezőket vette vizsgálatba:

- relatív hőigény (9 fokozatú skálával)
- relatív talajvíz- és talajnedvesség (12 fokozatú skála)
- talajreakció (9 fokozatú skála)
- nitrogénigény relatív értékszám (9 fokozatú skála)
- relatív fényigény (9 fokozatú skála)
- éghajlati szélsőségek tűrőképessége (9 fokozatú skála)
- sőtűrés (9 fokozatú skála)

A felsoroltakhoz Borhidi Attila még két, gyakorlati hasznosításra alkalmas ténnyezőt tett hozzá, vagyis a szociális magartartástípus és ritkaság értékszámát.

A felsoroltak számszerű értékeléséhez a szakterület legnagyobbjának a német Ellenberg professzornak és a hazai botanika „nagy öregjének”, Zólyomi Bálintnak munkájára alapozott. Ezeket egészítette ki nagyszámú hazai adatgyűjtésével. Bőséges, táblázatokba foglalt anyag tartalmazza a hazánkban előforduló növényfajok fenti szempontok szerinti besorolását. Előnye a munkának az, hogy a növények nevét abc sorrendbe szerve tárgyalja.

A végeredményt értékelve azt lehet mondani róla, néhány helyen még további pontosítást kell rajta végezni, néhány elvi kérdésben is talán változtatni kellene, ennek ellenére minden terepjáró ember, igen jó haszonnal forgathatja. Ajánljuk tehát a természet világában elmélyülni kívánó erdész kezébe.

dr. Szodfridt István)

ROVATVEZETŐ: DR. SZIKRA DEZSŐ

Balassagyarmat helyi csoportja összejövetelt tartott. Elsőként *Korbonski Bogdáné*, a váci erdészet vezetője tartotta meg beszámolóját az egyesületi titkárok részére szervezett székelyföldi tanulmányútról. A szakembereket a Kovásznai és Hargitai Erdőgazdaság látta vendégül (az erdőgazdaságok területe a megyék területével azonos). Az erdőművelést saját hatáskörben, a fahasználatot vállalkozókkal végeztetik. Foglalkoznak

még fafeldolgozással, tekintettel arra, hogy a gömbfát nem exportálhatják. Az erdőfelújítás többnyire mesterséges (kivéve bükk + tölgy), mivel a fenyő csemeték védelme a fakitermelésnél lehetetlen. Jól jövedelmező a nyugati vadásztatása a megőrikkölt kormány vadászterületen. A *Kovásznai Erdőgazdaság* mintegy 200 éha területű.

Az állomány 40%-a fenyő. A medvevadászat hozza az eredményt 5-28 ezer DM/medve, ugyanakkor 1 m³ fa ára = 8 DM.

Az állományalkotó KTT-nél kevés a makktermés az állományok elgyertyánosodnak. B állományban végvágást csak 10-1200 db csemete/ha esetén végeznek. Vadkárból csak a mezőgazdaságot ismerik. Ipartörténeti érdekesség a kamandói sikló, mely 1286 m hosszú és 450 m szintkülönbséget hidal át.

Az erdőgazdaság pisztrángneveléssel is foglalkozik, de valamennyi kristálytisza (íható) vízü helyi patakban megtalálható.

Kulturprogramot képzett a Szt. Anna-tó, Békás szoros, Szóvata fürdő meglátogatása, a cserhádi skanzen megtekintése. Sepsikőrös-patakon megkoszorúzták Bedő Albert síremlékét.

Részt vettek medvelesen a Madarasi Hargitán, voltak az „Ezeréves” határnál, ahol a határkövek emlékhelyé alakultak.

Voltak a Gyimes völgyben, melyet csángók laknak, és marha ridgartással foglalkoznak. A mezőgazdasági területek műveltek, kopárnak tűnnek a legelő, melyeket a lucfenyő „beerdősít”. Letermelés után ezeket nem kell újra erdősíteni, mivel legelő művelési ágban marad. A végvágást résztermelésben - max. 3 ha-n - hajthatják végre.

A Hargitai Erdőgazdaság fajajösszetétele: 80% fenyő + 20% lombos. Itt a Zetelaki és Székelyudvarhelyi Erdészeteket látogatták meg. Utóbbinál női erdészetvezető van (Bakó Kata).

Az erdészetek szervezeti felépítése: erdészetvezető + műszaki vezető + főerdész: aki az adminisztrációt végzi és 4-5 ker. vez. erdész tartozik hozzá.

A beszámoló Rutai Béla termelési felügyelő egészítette ki az alábbiakkal: egyszerűen gazdálkodnak, de nagy jelentőségű a melléktermék termelés és a rendészet. A műszaki átvételek mintaterület eljárással készülnek, az 5 éves revízióig a 10%-os csemetepesztulás a megengedett.

A fakitermelési árveréseken értéktervvel jelennek meg. Az ellenőrzés totális, mely vonatkozik úgy az öltözékre, mint a végzett munkára, adminisztrációra. Szubjektív benyomás volt, hogy az ott élő emberek, „magyarabbak” a magyaroknál, nincs cigánykérdés. Ezen hitvallás kialakításában nagy szerepet játszottak a katolikus, református és luteránus egyházak.

Rövid szünet után:

Dr. Illyés Benjámint kezdte meg előadását. Történelmi áttekintése szerint az erdőértékelés az, melyről büszkéen állíthatjuk, hogy le hagytuk a „Nyugatot”. A múlt században Fekete Lajos indította Selmece, és Fekete Zoltán vitte sikerre Sopronban. Az 50-es években a természeti „kincseknek” nem lehetett értéke, 1957-től dr. Márkus László kezdte meg az új reális módszerek kialakítását.

Az erdőérték összetevői: az alapérték és a javadalom. Az erdőérték fakészlet alapján a teljes terület előfakészletének vagy a teljes terület hozadék/év üzemtervi viszonzyszámának felhasználásával következtet az erdővagyonra. Az erdőérték az erdei termékek és szolgáltatások értékében is megadható.

Az erdőértékelés céljai:

– erdőterület forgalom: adás-vétel, haszonbérlet

– kárérték meghatározás: tűz-, vad-, füst-, legeltetési-, gomba-, rovar-, viharkár stb.

– a gazdálkodás megalapozása:

1. erdővagyon gazdálkodás

a/ erdőrendezés: fajaf, vágáskor, nevelési modellek, hozamszabályozás

b/ társasági: a stratégiai tervek meghatározásához

c/ erdőfelügyelet (mit jelent a gazdálkodás ökonomiai szempontból)

2. racionális földhasználat

a/ differenciált gazdálkodás

b/ termőföld racionális használata: erdőtelepítés, erdőszerkezet átalakítás.

Erdőértékek:

A/ Klasszikus: Földérték + faérték (Faustmann képlet)

B/ Termelési tényezők együttes értéke

C/ Egy erdőrézlet komplex értéke

D/ Forgalmi érték

E/ Kamatláb érték

A helyi csoport titkára az előadást megköszönve első hozzászólóként kért javaslatot a gyors gyakorlati hasznosítású módszerekre.

Előadó válasza: a részvénytársaságnak törekednie kell az országos egészbe bethetető helyi adatok kiszámítására. Az Országos Erdői Érték és Árszabályozatnak utol kell érnie a gazdasági viszonyokat.

Korbonskiné: a szakmai előírásokhoz megfelelő költségviszonyokat kell, mert így nem oldható meg a szerkezetátalakítás. Válasz: igen, megfelelően számoli kell. *Kiss László:* üzemtervi előírással mi lesz az „összeomlott” feketefenyővel? Válasz: ez modellezhető!

Kérdés: miből? Válasz: felülről várt utasítás helyett jobb a helyben kigazdálkodott összeg. Összesítve az ökológiai szempontok figyelembevételével nem lehet tervezni és megélni.

Zorvan Györgyné

A SEFAG Rt. gazdasági vezetése, szakszervezeti bizottsága és az OEE Kaposvári Helyi csoportja konzultációra hívta meg a Sopmogy megyéből újonnan megválasztott országgyűlési képviselőket. Tájékoztatták őket az Rt. helyzetéről, gondjairól. Áttekintést adtak a gazdálkodásban bekövetkezett eseményekről, a szabályozók módosulásáról és az elkövetkezendő időszak legfontosabb tendenciáiról.

A képviselők örömmel fogadták a meghívást, érdeklődő kérdéseik, elmondott véleményük azt mutatta, hogy fokozott figyelemmel kísérik az erdőgazdálkodás valamennyi fontos kérdését. Kifejezték igényüket a további kölcsönös véleménycserére.

A Gépesítési Szakosztály közösen az EFE Erdészeti Géptani Tanszékével – a Magyar Olaj- és Gázipari Rt. (MOL Rt.) meghívásával szakmai napot szervezett Sopronban.

A szakmai napon a mintegy 50 résztvevő megismerkedett a MOL Rt. tevékenységével, valamint részletes tájékoztatást kapott a motorhajtóanyagok (benzinek, gázolajok) és a kenőanyagok hazai előállításának helyzetéről. A MOL Rt. képviselői (*Búzás Sándor* termékreferens és *Csöndes György* szaktanácsadó) tartalmas előadásokban ismertették a részvénytársaságnál folyó, hajtó- és kenőanyagokkal kapcsolatos fejlesztési-, vizsgálati és forgalmazási tevékenységet. Figyelemre méltó, hogy valamennyi termékük megfelel az európai követelményeknek. Rendelkeznek a garantált minőségű üzemanyagok teljes választékával, valamint a CARRIER márkanevű kenőanyagok széles skálájával. Sok egyéb mellett kiemelhető még azon munkájuk, melyet a környezetvédelem érdekében folytatnak (ólmozatlan benzinek, alacsony kéntartalmú gázolajok, biológiailag könnyen lebontható, növényi eredetű kenőanyagok fejlesztése).

Utóbbiak között szerepel az elsősorban szakterületükön alkalmazható BOKOM FG-100 típusú motorfűrész-lánckenőolaj.

Az előadásokat konzultáció követte. A rendezvényen a szakosztály képviselőiben *Czágásch József*, *dr. Horváth Béla*, *Horváth Imre*, *Majtényi László* és *dr. Mátrabérczi Sándor* vett részt.

dr. Horváth Béla
szakosztály-titkár

Az OEE Zalaegerszegi Helyi Csoportja ez évben szakmai rendezvényt tartott, amelyen két téma szerepelt. Elsőként a Zalai Erdészeti és Faipari Rt. helyzetéről tartott részletes ismertetést *Feiszt Ottó* vezérigazgató és *Horváth Ferenc* vezérigazgató-helyettes.

A szervezeti átalakuláson keresztül az erdőművelés részletkérdéséig betekintést kaptunk az Rt.-ben dolgozó kollégák koncepcióanalízis és napi teendőiből és problémáiból.

Mire szerveződött a részvétel? Arra, hogy a gondjaira bízott erdővagyonot kezelje és a lehetséges hozamát kivegye. Vázlatosan az érintett kérdésekről:

- kárpótlás (kb. 4,3 ezer ha-t érintett);
- létszámleépítés (vitatható a kerületvezetői létszámcsökkenés);
- erdőfenntartás zalai gondjai (tőkekivonás, más szektorba való átcsoportosítás);
- erdőművelési és vadgazdálkodási problémák (makkvetés növelése, már első kivitelkor megépülő vadkárelhárító kerítés stb.);
- pénzügyi gazdálkodás nehézségei (kintlévőségek behajtása, magas kamat);
- értékesítés gondjai (rönk-kereslet jó, egyéb választék problémás);
- javaslat a Faanyagexportálók Szövetségének létrehozására;
- magánerdőgazdálkodókkal való kapcsolatépítés (tanfolyamok szervezése, szolgáltató jellegű vállalkozások növelése).

A rendezvény második felében *Varga Béla*, egyesületünk alelnöke tartott nagy érdeklődéssel várt, szuggesztív előadást az erdővad, erdész-vadász kapcsolatrendszer időszerű problémáiról. Személyes élményein keresztül, melyből vadászmulájának felvillanása sem hiányzott, megismerkedhettünk az örökzöld témakör elmúlt évtizedeinek történéseivel, a szakközönség által ismert helyzet kialakulásával.

Bepillantottunk abba a nem mindennapi küzdelembe, melyet az egyesület és főleg az alelnök az erdők érdekében folytat az esz-közökben nem válogatós vadászlobby megfékezésére. A fórum megbizonyította, hogy helyi csoportunk jelenlévő tagjai a leglényegesebb kérdésekben egyetértenek az előadóval és újabb megerősítést kaptunk, hogy az erdők ügyéért közösen küzdenünk alapvető szakmai kötelességünk.

Hajdú Tibor
elnök

Az Erdészettörténeti Szakosztály június 8-án Sopronban, az Erdészeti és Faipari Egyetem Múzeumában tartotta meg idei harmadik rendezvényét *dr. Orosz Sándor* elnökletével.

Mastaltrné dr. Zádor Márta „Agricola évszázadának erdészeti vonatkozásai” címmel tartott előadást. Bevezetőként *Georgius Agricola*, az orvosból és tanítóból lett neves bányász tudós és történelmes életéről beszélt, majd a 16. században (Ferdinánd és Miksa uralkodása alatt) készített erdőleírásokról, erdőrendtartásokról adott összefoglalást, amelyek egészen Mária Terézia idejéig érvényben maradtak. Az előadást követően *Agricola* „Tizenkét könyv a bányászatról és kohásatról” című, immáron 430 éve írt művének magyar nyelvű kiadása került bemutatásra. *Dr. Márkus László* méltatta az előadást és további erdőrendtartásokról is megemlékezett.

A szakosztályülés következő előadója *dr. Ráczné dr. Schneider Ildikó* múzeumi igazgató volt, aki a vendéglátó intézményről adott részletes ismertetést, melynek keretében nemcsak az épület történetéről számolt be, hanem a kemény munka árán létrehozott kiállításról is szólt. Ezt követően a szakosztályülés résztvevői végigjárták a múzeum teremt, majd a szakosztályügyek megbeszélésére került sor.

A végére baráti beszélgetéssé alakult összejövetelen valamennyi megjelent és távollévő szakosztálytag nevében *dr. Orosz Sándor* elnök köszönetét fejezte ki *dr. Ráczné dr. Schneider Ildikónak*, *Kálmán Évának* és sok névtelen segítőknek, akik az EFE Múzeum ügyét adományokkal és önzetlen munkájukkal is támogatták.

Borsó Zoltán

Szakmai nap a Börzsönyben

A Börzsöny-hegységben működő 12 vadásztársaság szakmai napot szervezett az erdő-, természetvédelem és a vadgazdálkodás közötti összhang megteremtése és a témában szükséges együttműködés elősegítése érdekében. A szakmai nap előkészítésében segítséget nyújtott a Vadászok és Természetvédők Közép-Magyarországi Szövetsége és az Ipoly Erdő Rt. illetékes szakemberei.

A szakmai nap a nagymarosi és a kemencei erdészetek területén a börzsönyi Dózsa Vadásztársaság Bánya-pusztai térségében került megrendezésre. Részt vettek a

- Pest megyei Földművelésügyi Hivatalból *Szabó Zoltán* vadászati főfelügyelő;
- az Ipoly Erdő Rt. szakemberei, *Gyürky János* és *Kiss László* felügyelők, *Karnis Gábor* erdészvezető, kerületvezetők;
- a Börzsönyi Tájvédelmi Körzet vezetője, *Teszary Károly*;
- *Raszler József* erdőfelügyelő;
- a vadásztársaságok részéről az elnökök, vadászmenterek és hivatalos vadászok;
- a VTKKMSZ részéről *Pomázi Ágoston* fővadász és *Köveskúti György* szakértő.

Az Ipoly Erdő Rt. szakemberei rövid tájékoztatást adtak az erdőgazdálkodás feladatáról, az erdő és vadgazdálkodás kapcsolatáról, az erdő vadeltartó-képességéről, a fenntartható vadállományról, az erdei vadkárrol. Elmondták, hogy az erdei vadkárosítás mértékének csökkentése érdekében volt szükség az erőteljes vadállomány-ápasztás végrehajtására az elmúlt években. Kihangsúlyozták, hogy a cél az erdő természetes vadeltartó-képességének megfelelő fenntartható vadállománynak az elérése a Börzsönyben. Ennek, és az együttműködés elősegítésének érdekében az Ipoly Erdő Rt. évente

- tájékoztatást ad az erdőterv előírása szerint, hogy hol kerül sor erdőfelújításra, hol várható vadkár, javaslatot tesz a legeredményesebb és ésszerű elhárítási módszerek alkalmazására,
- tisztítások, gyéritések téli hónapokra való ütemezésével természetes tápanyagforrások ún. zöldragó felületek kialakítására ad lehetőséget az erdőművelési szempontok figyelembevétele mellett.

Felhívta az Rt. a vadászok figyelmét az aktívabb együttműködésre, kapcsolatteremtésre. Gyors és hatásos intézkedések megtételével csökkenthető a vadkár, s ezáltal javítható a gazdálkodás eredménye is. Igen fontos az együttműködés a tárgyilagos állománybecslés elvégzésében, ezt az erdészeti-vadászati szakembereknek együtt kell elvégezni, mert ez lesz az alapja az eredményes vadgazdálkodás folytatásának a jövőben.

A helyszíni bejárás során a résztvevők megtekintettek erdőfelújítás alatt álló különböző erdőrésztleteket. *Pesek József*, a börzsönyi Dózsa Vadásztársaság vadászmentere – egyben a terület kerületvezető erdésze – a gyakorlatban bemutatta, hogy milyen módszereket alkalmaz a vadkárosítás csökkentése és az eredményes vadgazdálkodás, vadásztatás érdekében. Igen fontos az erdőben figyelembe venni a felújítás alatt álló erdőrésztleteknek és a vadgazdálkodási berendezéseknek a *térbeli elhelyezkedését!* A vadkárosításnak kitett erdőrésztletek közelében nem tart fenn etetőt, dagonyát, tisztas távolságban azonban szálerdőben, középkorú állományokban, védett völgyekben intenzív, ún. elvonó etetést alkalmaz, minden évszakban, már nyáron is szoktató etetést. A tavalyi, száraz nyáron, összel több vagon hullott almát helyezett ki, amellyel lekötötte a vadat – elsősorban a szarvas –, s ezáltal az eredményes vadásztatást is biztosította. Befejezett erdőesítésekben – ahol a szarvas már nem tud kárt csinálni és még áll a kerítés – szórókat tart fenn a vaddiszno számára. 20-30 koca biztosítja a stabil állományt, mégsem vált ki a mezőgazdasági területre, így nem károsít, a koca kellő kímélete mellett eredményes vadásztatást is nyújt.

Bemutatta a villanypásztorral védett erdőrésztletek előnyét, hátrányát minden esetben hangsúlyozva az állandó figyelemmel való kísérést és a szükséges gyors intézkedések megtételét. Az erdőgazdálkodás terén végzett munkája során igyekszik figyelembe venni a természetvédelem és a vadgazdálkodás érdekeit a kívánt összhang megteremtésének szem előtt tartása mellett.

Raszler József erdőfelügyelő rövid tájékoztatást adott az erdőgazdálkodás célkitűzéséről, az erdőfelújításnak idejében történő elvégzéséről. Amennyiben az erdészet nem tudja a meghatározott

időre felújítani az erdőt, úgy szankcionálják, aminek következtében anyagi hátrányt szenved. Az erdőfelügyelő az erdősítések műszaki átvételénél tárgyilagosan állapítja meg a károsítás mérvét és a károsítások okozóját. Fontosnak tartja, hogy a vadásztársaság képviselője – lehetőleg szakember – is részt vegyen, akinek jogában áll véleményét is kifejezni. De a legfontosabbnak tartja a megelőző védekezésre fordítani a fő hangsúlyt, alkalmazva a Pesek vadászmeister által bemutatott módszereket.

Komló Gábor bemutatott egy széldöntött erdőrészt, amelyet csak vadvédelmi kerítés mögött újíthattak fel, mert szigetszerűen helyezkedik el nagy, összefüggő szálerdőben és így természetes, hogy a vad igényli az erdő adta táplálékot. Ilyen esetekben kellene az embernek közreműködni természetes tápanyag biztosításával a vad számára. Az erdőfelújításban éppen ápolást, sarjleverést végeztek. A nagymennyiségű zöldlomb takarmánynak való, és megfelelő szervezéssel – szártított lombként – hasznosítható lenne a téli időszakban.

Teszty Károly tájvédelmi körzetvezető rámutatott, a természetvédelem érdeke is, hogy a környezeti tényezőktől függően értékes állományok jöjjenek létre az erdőfelújítások során. Elsősorban bükkös és tölgyes állományok. A vadászoknak fokozottabb figyelmet kell fordítani a védett növények és állatok védelmére, a természet vadeltartó-képességnek megfelelő vadállomány fenntartására a Börzsönyben. A mesterséges takarmányozással, széna kirakással tájidegen növények is elszaporodnak a térségben, ezért is hasznosabb volna a helyben található természetes tápanyagok vadeltetés céljából való felhasználása.

A vadgazdálkodási berendezések – etető, magaslesek – építésénél figyelembe kell venni a tájvédelmi szempontokat is, hullámpala, vas és beton nem való az erdőbe! A vadvédelmi kerítéseknel használt hegesztett vasrácsok, hálók sajnálatosan csúfítják az erdőt. A megújított vadgazdálkodási üzemterveknek részletesen kell tartalmaznia a természetvédelemnek a vadgazdálkodással szemben támasztott igényeit, elvárásait.

Pesek József felhívta a vadásztársaságok, a vadászmeisterek figyelmét, hogy a bekövetkezett változásokkal szembe kell nézni, a vadászat már nem lehet öncélú, ismerni kell az összefüggéseit az erdőgazdálkodással és a természetvédelemmel. Nagyobb súlyt kell fektetni a szakszerű vadgazdálkodásra, ésszerűsége törekedve; nem lehet már „sportvadász”-sággal takarózni, minden sportot úzőnek áldozni kell pénzt, időt, hogy eredményt tudjon elérni; nem síránkozni kell, hanem cselekedni.

A vadászok kifogásolták a drasztikus állományapasztást, Pesek József idézett a vadgazdálkodási üzemtervből: „1985-re végre kell hajtani az állományszabályozást...” 1990-re sem végeztük el! Gyürky János utalt egy 10 évvel ezelőtti MAVOSZ kiadványra, ahol elfogadták a 26 ezer darabos fenntartható szarvasállományt. Pomázi Agoston fővadász kiértékelve a látottakat, hallottakat hasznosnak vélte a szakmai nap megtartását, a vadásztársaságok képviselőit felkérte, hogy a területükön hasonló módon tartsák a kapcsolatot és vegyék figyelembe a természetvédelem és az erdőgazdálkodás érdekeit.

A Vadászszövetség már tett lépéseket a táji vadgazdálkodás megteremtésére, az FM Erdőrendezési Szolgálatól megkérte a jelenleg érvényes erdőtervekben rögzített vadeltartó-képességet, a fenntartható vadállományt, tematikus erdőgazdasági térképeket, amelyek tartalmazzák a fafaj- és kormegoszlást, az elkövetkező években sorra kerülő legfontosabb erdőfelújítási, fahasználati munkálatokat, vadgazdálkodás célját szolgáló erdőrésztelvényeket, nyiladékokat. A táji vadgazdálkodási és trófeabemutatóknak is az a célja, hogy egységes szemléletet alakítsanak ki a legfontosabb teendők elvégzésére. A Börzsöny-hegység vadeltartó-képességének újbóli megállapításával foglalkozó pályázat elnyerése is bizonyára előbbre fogja vinni az ügyünket.

A szakmai nap a nagybörzsönyi horgásztanyánál ért véget, ahol dr. Somogyi Endre vt. elnök látta vendégül a résztvevőket. A házigazdák még rövid tájékoztatást adtak Nagybörzsöny nevezetességéről, az Árpád-korabeli templomáról, vízimalmáról, bányászati múltjáról és Európában egyedülálló bányásztemplomáról. Pomázi Agoston megköszönte a megjelenteknek, az Ipoly Rt.-nek és a házigazdáknak a részvételüket, abban a reményben, hogy a találkozót elősegítette az együttműködést az erdő-, a természetvédelem és a vadgazdálkodás között.

Köveskúti György

□

In memoriam dr. Szepesi László

Szepesi László Olaszliszván, Zemplén megyében született 1930. tavaszán. Úgy tűnik, hogy az erdőkoszorúza szülőföld vérezte az erdőmérnöki pályára. Középfelsőfokú Sátoraljaújhelyen végezte. Leningrádban szerzett kitüntetéses oklevelet az Erdőműszaki Akadémián.

Pályáját a Földművelésügyi Minisztériumban, illetve az Országos Erdészeti Főigazgatóság Műszaki és Beruházási Főosztályán kezdte, ahonnan 1956. július 5-én került az Erdészeti Tudományos Intézetbe, 1957-től igazgató-helyettes, 1965-től vezette az intézet gépesítési osztályát. Munkája, tevékenysége meghatározó volt az erdészet fejlesztésében. Egyedi és összehasonlító vizsgálatokat végzett a motorfűrészekkel, traktorokkal, az erdőművelési gépekkel. Munkatársaival kb. 300 hazai és külföldi erdőgazdasági gép vizsgálatát végezte.

Kifejlesztette az erdészeti gépek, különösen a motorfűrészek vibrációs mérésének műszereit. 48 kutatási jelentés és 105 tanulmány szerzője. Három nyelvből vizsgázott közép-, illetve felsőfokon. A műszaki tudományok kandidátusa, illetve akadémiai doktor. Az Erdészeti és Faipari Egyetem tiszteletbeli doktora.

Személyére a szülői ház melege, az erdészek komoly fegyelme, az étellel naponta megkötött kompromisszum lelke mélyéig hatott. Hiteles vezető volt. Soha nem játszotta a vezetőt. Ha felülről feladatot kapott, együtt dolgozott munkatársaival.

Lehetetlent soha nem kívánt, csak a majdnem lehetetlent. De amikor segítségével teljesült a majdnem lehetetlen, a dicsőségből egyetlen sugarat sem igényelt. Embereit nemcsak hagyta dolgozni, de motiválta is. Úgy volt távolságtartó, hogy mindig engedhessen belőle anélkül, hogy tekintélyét elherdálta volna.

A Magyar Tudományos Akadémia Erdészeti Bizottságában, az Agrár-műszaki Bizottságában évtizedeken keresztül képviselte az erdészeti gépesítést. Munkáját itthon, Keleten és Nyugaton egyaránt ismerték és elismerték.

A gépesítés, a vibráció mérése terén iskolát teremtett. Életét a két végén égetett gyertyaként fogyasztotta, miközben a fényből számára alig szentjánosbogárnyi jutott.

E havi számunk szerzői

Apatóczy István	PP	Budakeszi
Agócs József	EFE	Sopron
Branka Györgyi	OMSZ	Budapest
Csuka Imre	ERSZ	Debrecen
Dauner Márton	FM	Budapest
Eszes Ferenc	tanár	Szeged
Führer Ernő	ERTI	Budapest
Horváth László	OMSZ	Budapest
Horváth Zoltán	FM	Budapest
Kádár Zoltán	erdőmérnök	Szolnok
Kósa Lajos	FM	Budapest
Márkus István	EFE	Sopron
Reményfy László	erdőmérnök	Eger
Szabados János	ÁV. RT.	Budapest
Tibay György	erdőmérnök	Budapest
Vicze Ernő	erdőmérnök	Budapest

1994. július 22-én, 51 éves korában kísérték utolsó útjára

MÓRI PÉTER

erdésztechnikust felesége, két leánya, osztálytársai, az Ipoly Erdő Rt. dolgozói és az ismerősök.

Móri Péter 1967. november 1-től dolgozott a Cserhádi Állami Erdőgazdaság Berceli Erdészeténél kerületvezető erdészként, majd 1974. március 1-től az Ipolyvidéki Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság Központjában munkaügyi előadóként.

Betegsége 1986-ban ragadta ki kollégái közül, először betegálmányba, majd leszálalékolásra került sor. Hiába volt a sok orvos és patika, a kór egyre inkább elhatamasodott rajta, majd 1994. július 8-án szőlította magához a Teremtő, hosszú évek szenvedései után.

Egyesületünk helyi csoportjának 1991. június 30-ig volt tagja. Emlékét megőrizük.

El nem mondott requiem az edercsi temetőben

Dr. Nagy Endre, a nagy magyar vadász és zoológus barátja voltam. Büszke vagyok rá, hogy a barátjának fogadott jó 25 éve, amikor a vadászati világhiállításon összeismerkedtünk.

Itt, az edercsi vadászotthonában, a pattogó kandallótűz mellett, kényelmes fotelban elhelyezkedve hallgattam kedves, halkszavú elbeszéléseit.

A falakról körös-körül rám meredező kafferbivalyok, gnuk, antilopok trófeái elemvarázsolták Afrika titokzatos világát. Ilyenkor szinte szertartásosan gyújtottunk rá egy szivarra, és elkortyoltunk egy-egy pohárka konyakot.

Egyszer bevallotta, hogy ő tulajdonképpen utálja a szivart, a konyakot meg csak azért issza, mert a szivartól hányingere támad.

A 80-as évek közepétől novemberekben szoktam felkeresni, amikor már csitult a látogatók száma, és megtudtam, hogy készül vissza Tanganyikába.

Valahányszor elment, szinte mentegetőzve mondta: – A tél elől megyek el, félek a téltől meg az influenzától. De a szalonkakkal együtt újra itt vagyok! És a szeptemberi szarvasbőgés kárpótolja nekem az itthagytott téli világot, a havas tájat, a megdermedt Balatont, a hóban törtető disznók izgalmas látványát, amikről telente lemaradok.

Valamikor, talán 1987-ben, egy novemberi ködös estébe hajló délutánon megdöbbenő kérdéssel fordult hozzám:

– Mit szólnál hozzá, ha most eljőnnél velem Tanganyikába? Occulira visszajövünk! – biztatott ráadásaként.

Nem tudtam szóhoz jutni, csak a fejemet ráztam tagadóan. Majd meghatódva mondtam:

– Köszönöm Bandi bátyám! De én nem megyek el innen soha, sehoval!

Láttam, őt is meglepte a válaszom, és mint később elmondta, baráti körében ez még soha nem fordult elő.

Ez jutott ott, az edercsi temetőkerthben megásott sírjának csontkeményre száradt rögeinél az eszembe, 1994. július 27-én.

Tompán hullottak a rögök az urnájára, mert felfogták azok a virágcsokrok, amiket Ederics és Vita egyszerű emberei szeretetük és tiszteletük jeléül dobtak rá.

Pihenj hát Isten békéjében, drága jó Bandi bátyám, és nyugtasson az a tudat, hogy Hazád drága földje borul rád, és magához ölel ágyan, simogatón.

Aludj hát, nagy álmok álmódója, hiszen csak a tested porlad itt! Emléked, szellemed tovább él a Meru tövében és a Sáros-torok alatt, ahová idáig integetnek a szigligeti vár mohos bástyái, a Királyné szoknyája, a Rókarántó, és távolról a gulácsi hegy cukorsüvege.

Bízom benne, hogy az örök vadászmezőkön egyszer cserkelés közben összetalálkozunk.

Akkor tovább mesélem neked a vidám történeteimet erdőkről, mezőkről, vadakról, furfangos atyafiakról, és szinte látom magam előtt, amint cinkosan kéklő szemeidben újra a régi fények hunyorgognak.

Legyen sírján mindig néhány szál virág, cser- vagy fenyőtőret az edercsi erdőből, amely Afrika vadászmezőiről is visszahúzta nagy szívét!

Wentzely, az erdész

Elhunyt dr. Szilágyi László

Sopronból érkezett a hír: otthonában magában, holtan találták dr. Szilágyi László erdőmérnököt. Eredeti nevén – Stefanik – vált ismeretessé irodalmunkban az ötvenes évektől kezdődően. Az Erdészeti Tudományos Intézetben végzett a mai magyar erdészet – és hozzátehetjük, hogy más országok számára is – jelentős kutatómunkát.

Számos, irodalmilag dokumentált eredménye között kiemelkedik az ötvenes években megindult, hatalmas méretű nemesnyár-telepítéseket katasztrófával fenyegető, baktérium okozta nyárfarák fellépések feltárása, mibenlétének kutatása, leküzdésének kidolgozása. Nevéhez fűződik a vész országos észlelése, az ország figyelmének felkeltése a károsító iránt. Az országot szaklapunkban riasztotta, nemzetközi érdeklődést pedig az általunk rendezett Nemzetközi Nyárfa Konferencián tartott előadásával majd annak publikálásával keltett 1957-ben. Az észleléssel egyidejűleg módszert is kidolgozott a károsítás természetrajzának megismerésére és erről kutatási részjelentést tett (1959). Módszerének első eredményeként a felismert rezisztens nyárfajtákat tudományos részjelentésben ismertette (1960), majd közreadta a védekezés általa felismert lehetőségeit (1961). A témát széleskörűen átölelő munkásságáról tudományos zárójelentésben számolt be az intézetnek (1962). Elért eredményeit két nagy jelentőségű tudományos összefoglaló jelentésben rögzítette (1970). Több írása is megjelent az MTA Agrártudományi Osztályának Közleményeiben is.

A szakmáért érzett erkölcsi elkötelezettsége később arra készítette, hogy harcot folytasson a hazai gyakorlattól eltérő, általa kizárólag helyesnek tartott erdőgazdálkodási mód elismertetéséért. A szálalógazdaság általános bevezetését sürgette a számításai szerint hatalmas népgazdasági veszteségek elkerülésére. Céljának elérése érdekében a napisajtót vette igénybe bírálatai, javaslatai terjesztésére, és szakmai körökben élénk vitát váltott ki. Az egyesület elnöksége szükségesnek tartotta végül is állást foglalni és ennek az ERDŐ 1985. évfolyamában, az Egyesületi Közlemények közötti közzétételével a vitát szakmai közmegelegedésre lezárta.

Dr. Szilágyi László nyugdíjazás utáni közszereplésének pozitív oldala volt, hogy cikkeivel a társadalom figyelmét felkeltette az erdőgazdaság kérdései iránt, a szakmát pedig gondolkodásra készítette.

J. R.